

"Cihazat-ı insaniyeyi hayvanlıktan aşağı düşürüp, hikmet-i İlâhîyeye iftira ve zulm etmek"ten söz ediliyor. Diğer taraftan Üstadımız uçak için, "nevim namına iftihar ediyorum" diyor; medeniyet harikalarını tebrik ve takdir ediyor...

Cenab-ı Hakk'ın insanlara lütfettiği büyük ihsan ve ikramlar vardır. Bunların bazılarını yanlışta kullanabilir, bazılarını da doğru ve istikametli kullanabilir. Üstadımız **"kafirlerle iftihar ediyorum, insanların sefahetleriyle iftihar ediyorum"** demiyor. Aksine insanlığa yakışan bir manzara karşısında (*uçanın uçurulması v.s. gibi*) bunu insan nevine yapılan bir ilahi ikram olduğu için ve insanlık da bu istidatlarını güzelce kullanıp o noktadan bütün mahlukatın üstüne çıkabildiği için **"nevimle iftihar ediyorum"** diyerek, insanların diğer mevcudat içerisindeki makamına dikkat çekiyor.

Günahlarda kullanılan alet ve cihazatın hikmet-i ilahiyeye zulmetme anlamında olması ise şöyle izah edilebilir: Bir zat, birine son model bir araba hediye etse, hediyeyi alan kişi de onu kümes yapıp içinde tavuk beslese, o kıymetli aracı en kıymetsiz bir işte kullanmış, arabayı yapan zatın hikmetine iftira etmiş ve ona manen zulmetmiş olur.

Bu misali bütün organlarımıza ve duygularımıza uygulayabiliriz:

Meselâ; elimizle her türlü işimizi görür, kalemi tutup düşüncelerimizi yazıya döker, gerektiğinde de kendimizi saldırılardan koruruz. Bu kıymetli organı, sadece, insanları dövmekte, hırsızlık yapmada kullananlar elin yaratılış hikmetine zulmetmiş olur.

Bütün organlarımızı ve ruhumuza takılan latifeleri bu şekilde düşünebiliriz. Bunları sadece dünya için, menfaat için, şehvet için kullanan insan, ilahi hikmete zıt hareket etmiş olur ve **"hayvandan daha aşağı"** bir derekeye düşer.

Bu konuya, **"İman hem nurdur, hem kuvvettir."**, **"İman insanı insan eder."** **"Her hasenat gibi cesaretin de membaı imandır."** gibi derslerin ışığında yaklaştığımızda, fennî keşiflerin ve medeniyet harikalarının küfür karanlığını örtecek kadar önemli bir ışık olmadığını yakinen anlarız. O fenlere talip olmak, o sahada gösterilen başarıları tebrik etmek ve onlara müşteri olmak ayrı bir meseledir.

"Terakkiyat-ı beşeriye'nin kısm-ı a'zamı ve keşfiyatları, bir nevi dua neticesidir. Havarik-ı medeniyet dedikleri şeyler ve keşfiyatlarına medar-ı iftihar zannettikleri emirler, manevî bir dua neticesidir. Hâlis bir lisan-ı istidad ile istenilmiş, onlara verilmiştir."(1)

Ancak bunlar insana sadece dünyada menfaat sağlar, iman yoksa ahiret için hiçbir faydası yoktur. Asıl mesele ve gerçek kemalat insanın kalp, ruh, akıl gibi latifelerini, bütün aza ve duygularını imanın ve Kur'an'ın nuru ile tenvir etmesi, onları **hususî bir vazife-i ubudiyet ile meşgul etmesidir.**

“Evet, hakikî terakki ise; insana verilen kalb, sır, ruh, akıl hattâ hayal ve sair kuvvelerin hayat-ı ebedîyeye yüzlerini çevirerek, her biri kendine lââyık hususi bir vazife-i ubûdiyet ile meşgul olmaktır.”(2)

Dipnotlar:

(1) bk. [Mektubat, Yirmi Dördüncü Mektup, Birinci Zeyl.](#)

(2) bk. [Sözler, Yirmi Üçüncü Söz, İkinci Mebhas.](#)